

Motion till riksdagen 2018/19:2453

av **Andreas Carlson m.fl. (KD)**

Polisen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler poliser och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kompetensutveckling inom polisen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om polisiär forskning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda fler alternativa vapen till polisen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flytta polisens hantering av vapenlicenser till en nyinrättad viltvårdsmyndighet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om polisens tekniska arbetsverktyg och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snabbt stärka polisens förmåga och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sociala utfallskontrakt och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om polisens kontakt med skolan och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra beredskapspolisen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om internationellt samarbete och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om polisens arbete mot barnprostitution och människohandel och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en forced marriage unit enligt brittisk modell bör inrättas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige ska vara ett tryggt land att leva i, oavsett om man bor på landsbygden, i en stad eller i en förort. En av statens viktigaste uppgifter är att genom ett väl fungerande rättsväsende upprätthålla tryggheten. Polisens roll i det brottsförebyggande arbetet är central.

Att förebygga brott och tidigt upptäcka barn och unga som löper risk att hamna i brottslighet är av största vikt. För att lyckas med detta behövs en politik med ett helhetsperspektiv på barn och ungdomar. Det behövs en stödjande familjepolitik, en bra skola, satsningar på ungas uppväxtmiljö, ett grundligt brottsförebyggande arbete i polisen och en offensiv kriminalpolitik.

Svensk polis är i dag hårt ansträngd. Utmaningarna att bekämpa mängdbrottslighet, bostadsinbrott, grov organiserad brottslighet och gängkriminalitet kvarstår. Polisen har genomgått en stor omorganisation. Enligt den slutrapport från Statskontoret som utvärderade omorganisationen har den inte lyckats. Omorganisering har i delar uppfyllt sina syften, men inte i sin helhet. Omorganisation har exempelvis gett Polisen bättre förutsättningar att klara sin uppgift, men de saknar medel och adekvat myndighetsstyrning för att uppnå dessa. Ett av syftena som inte uppnåtts fullt ut är att få mer resurser till lokalpolisområdena, trots att arbetet med medborgarlöften och kommunpoliser är på plats innebär inte det en bättre tillgänglighet för medborgarna till polisen. Att polisen kommer när den behövs och har förmåga att beivra brott och lagföra brottslingar är centralt för att upprätthålla lag och ordning i samhället. Men ett väl fungerande polisväsende betyder mer än så. Att samhället reagerar när en människa utsatts för våldsbrott, rån, sexuella trakasserier eller inbrott i sitt hem är en förutsättning för upprättelse för brottsoffren och för att värna medborgarnas tillit till centrala samhällsfunktioner. I dag ser vi hur den tilliten hotas när människor utsätts för brott. Som enskild ska man alltid kunna lita på att polisen har de resurser som krävs för att klara av sin uppgift: att förebygga, förhindra och beivra brott. Ett rättsväsende som står upp för de mest utsatta är en förutsättning för ett gott samhälle som håller samman.

Kristdemokraterna vill ha fler poliser i brottsutsatta områden. Internationell forskning visar att ökad direkt patrullering i områden med hög brottslighet fungerar brottsförebyggande. Fler poliser på gator och torg är mycket viktigt för att kriminella gäng inte ska få känslan av att ha kontroll över vissa bostadsområden och för att öka tryggheten för övriga boende i området.

I den nya polisorganisationen ska så kallade medborgarlöften leda till en starkare och tydligare samverkan mellan polis, myndigheter och civilsamhälle. Det är viktigt att detta följs och utvecklas, så att verksamheten når upp till de förväntningar som finns.

I en annan kommittémotion utvecklar vi vår syn på brottsoffer. Brottsoffers situation och upprättelse är central för Kristdemokraterna. Bemötande och omhändertagande av brottsoffer genom hela rättsprocessen behöver förbättras.

I motionen för utgiftsområde 4 Rättsväsendet redovisas våra budgetsatsningar på polisen.

10 000 fler poliser till 2025

Sverige har för få poliser och för få av dem är ute på gator och torg. Med dagens antal poliser är det svårt för dem att bekämpa de gäng som tagit över i vissa utanförskapsområden och att samtidigt vara närvarande i små orter där polisen är nästan helt

frånvarande idag. För att åtgärda detta och se till att polisen kan vara närvarande i hela landet föreslår Kristdemokraterna att Sverige ska ha 30 000 poliser 2025.

Den förra vänsterregeringen agerade för sent när det gällde att satsa på polisen. När budgeten för 2018 lades gick över hälften de 7,1 miljarder de lovade polisen till att täppa igen hål. Det har lett till att polisen lånat pengar till att anställa fler poliser och polisanställda.

Den förra vänsterregeringen saknar svar på hur Sverige ska få 10 000 poliser till 2025. Kristdemokraterna satsar 3,8 miljarder på polisen de kommande åren för att stärka dess verksamhet och möjliggöra fler uniformerade poliser som tryggar gatorna.

Totalt vill vi anställa 10 000 fler poliser. Hälften av dessa ska gå nuvarande polisutbildning och resterande 5 000 på en ettårig utbildning. För dessa införs en ny polisanställningsform, där både kommun och stat finansierar tjänsterna men där Polismyndigheten är huvudman.

Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet prioriteras inte idag. Kristdemokraterna bedömer att det finns en stor efterfrågan från kommuner att ha en stark lokal polisförankring och att många kommuner är villiga att vara med och betala för det. Många kommuner köper redan i dag in tjänster från vaktbolag. Bara 12 procent av kommunerna som svarade på en undersökning uppger till riksdagens utredningstjänst att de inte anlitar väktare. Tanken är att kommunerna istället ska kunna använda en del av de pengar de lägger på väktare till att i stället anställa poliser. Dessa polistjänster ska finansieras med både kommunala och statliga medel och staten ska stå för hela utbildningskostnaden. Det statliga ansvaret kvarstår således.

Poliserna utbildas på Polishögskolan under statligt huvudmannaskap, men vi vill införa en kortare utbildning än dagens polisutbildning, som dock är betydligt längre än väktarutbildningen. Den nya polisutbildningen ska vara ettårig, tjänsterna kunna finansieras av kommunerna och ingå i den statliga polisorganisationen. Den kommun som bidrar ekonomiskt ska ha inflytande över och dialog med den lokala polischefen om vad poliserna ska prioritera.

Svensk polis är ansträngd. Den nya organisationen har inte gett de resultat med effektiviseringar och större lokala resurser som det fanns förhoppningar om och vilket var syftet med omorganisationen. Tvärtom är polisen i kris med anställda som säger upp sig på grund av dålig lön och missnöje med ledning och arbetsförhållanden. Det är naturligt att omorganisationer är krävande och många gånger ansträngande för de inblandade men nu måste skutan vändas för att polisen på allvar ska kunna ta tag i de stora och viktiga trygghetsfrågorna. Utvecklingen i vissa särskilt brottsutsatta områden beskrivs som nästintill förlorad. Blåljusfordon som hindras att komma fram av stenkastande ungdomar, bilar som sätts i brand; parallellsambäddningen på framväxt. Den här utvecklingen måste stoppas. Ett givet sätt att bryta utvecklingen och återta kontrollen över de särskilt utsatta områdena samtidigt som polisen återfår sin närvaro i glesbygden är att öka antalet poliser. Men det krävs mer. 2017/18 tillkännagav riksdagen efter förslag från Kristdemokraterna för regeringen att brott som exempelvis attentat mot socialtjänstkontor, skolor med mera ska straffas extra hårt. För när socialtjänsten hindras i sitt arbete i ett utsatt område blir det svårare för normsamhället att ta tillbaka det. Det är personer som befinner sig i en redan utsatt ställning som drabbas när samhällets hjälpfunktioner attackeras. Genom våra ökade statsbidrag till kommunerna, under utgiftsområde 25, skapas också möjligheter att prioritera socialtjänstens arbete för att möta de ökande behoven.

Stärk ledarskapet

De strukturella problemen inom Polismyndigheten behöver åtgärdas. Därför krävs ett förstärkt ledarskap inom myndigheten. Lokalpolisområdescheferna har i dag inte mandat att fatta beslut som rör den egna verksamheten. Lokala polischefer ska ges ett starkare mandat över verksamheten. De ska förfoga över sin egen budget och fatta anställningsbeslut och därmed bättre kunna möta de behov som finns lokalt. Vi avsätter 50 miljoner kronor för kompetensutveckling.

Vi föreslår också att ett nytt organ inom polisen inrättas, Polisens forskningsinstitut. Vi avsätter 20 miljoner kronor till den verksamheten. Polisenära forskning är avgörande för att mäta effekten av olika polisiära taktiker och tillvägagångssätt och att utveckla arbetsmetoder. Det finns i dag bara en handfull polisforskare i Sverige.

För att utveckla svensk polis krävs mer kompetensutveckling och mer forskning på hur polisens arbete kan förbättras. Det bör ges regeringen till känna.

Fler alternativa vapen

I 23 särskilt utsatta bostadsområden har polisen svårt att upprätthålla lag och ordning. Det är områden där statens våldsmonopol delvis är satt ur spel. Kriminella gäng och nätverk begränsar de boendes frihet och trygghet, och bristen på framtidstro gör att de har lätt att rekrytera nya yngre medlemmar.

Den här negativa spiralen måste brytas. Det måste råda nolltolerans mot upplopp och våld som riktar sig mot polis och annan utryckningspersonal. Samhället får inte svika de familjer som bor i de drabbade områdena. Alla i vårt land ska ha rätt till trygghet och frihet.

Kristdemokraterna anser att polisen ska få tillgång till alternativa vapen såsom möjligheten att skjuta gummikulor, använda elpistol samt tillgång till vattenkanon vid demonstrationer och stora upplopp. Dessa är vapen som är mindre skadliga än de skjutvapen polisen har idag och skulle kunna hjälpa polisen att bättre hantera svåra situationer. På senare tid har tragiska döds-skjutningar där polisen varit ansvariga med rätta uppmärksammats. Det bör finnas så många alternativ som möjligt för en polisman innan han eller hon måste ta till dödligt våld. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Renodla polisens uppgifter

Genom att renodla polisens arbetsuppgifter och effektivisera avrapporteringssystemet kan personella resurser användas bättre för att få fler poliser i yttre tjänst, närmare medborgarna.

Polisens uppdrag är att minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället. Otryggheten ligger allt jämt på rekordnivåer. Personuppklaringen för brott är alldeles för låg, även om en svag uppgång syntes i antalet, personuppklarade brott 2017. Personuppklaringsprocent ligger dock kvar på 13 procent, samma låga nivå som 2016. Polisen måste koncentrera sin verksamhet till kärnuppgifterna: brottsförebyggande arbete, utryckning och utredning. Fler brott ska utredas och leda till fällande dom.

Polisen har många uppgifter som inte självklart skulle behöva utföras av polisen utan kunna övergå till andra myndigheter. Exempel på detta är att pröva ansökningar av olika slag samt tillsyn av verksamheter. Vi välkomnar regeringens förslag att överlåta transporter och handräckning till Kriminalvårdens transportenhet, något som dock

behöver följas upp av budgetsatsningar som vi redogör för i utgiftsområdesmotion 4 samt motionen Kriminalvården. Det är ett förslag som Kristdemokraterna tidigare lagt fram till riksdagen.

I syfte att renodla polisens arbetsuppgifter tillsatte alliansregeringen en utredning med uppgift att se över vilka verksamheter som kan utföras av någon annan i syfte att frigöra resurser för att förstärka den centrala polisverksamheten. Efter en delredovisning på djurområdet beslöt den nuvarande regeringen att lägga ned utredningen. Riksdagen riktade i mars 2015 ett tillkännagivande till regeringen om att polisens uppgifter bör renodlas i syfte att förstärka utrycknings- och utredningsverksamheten, t.ex. genom att pröva om vissa av polisens uppgifter kan läggas på andra myndigheter. Tack vare Alliansens arbete både i regering och i opposition med tillkännagivanden har den tidigare rödgröna regeringen nu äntligen beslutat att ge länsstyrelserna i uppdrag att ta över uppgifter i att hantera vissa djurfrågor.

Flytta licenshantering från Polismyndigheten

2015 beslutade riksdagen att en ny myndighet med ansvar för jaktfrågor och viltförvaltning skulle inrättas. Detta beslut har regeringen hittills vägrat att följa. Detta är beklagligt av ett flertal skäl. Ett av skälen är att det tagit bort möjligheten att flytta licenshanteringen från Polismyndigheten till den nya myndigheten. 2015 inkom exempelvis 64 900 vapenlicensansökningar till polisen och skillnaden är stor i hur lång tid det tar för ärendena att avgöras; längst är väntetiden i storstadsområdena. Det finns dessutom en tidsbegränsning på vapenlicens om fem år för enhandsvapen, vilket ytterligare bidrar till en större arbetsbörda för polisen. Polisen har visserligen lyckats minska handläggningstiderna för vapenlicenser på senare år, men vi anser inte att det är en fråga som bäst lämpar sig att skötas på Polismyndigheten. Kristdemokraterna anser att Polismyndigheten ska fokusera på sina kärnuppgifter. Vi har tidigare drivit igenom tillkännagivanden som inneburit att regeringen återkommit med åtgärder för att flytta ansvaret för vissa djurfrågor till länsstyrelserna. Polisens uppgifter behöver renodlas ytterligare. Att hantera vapentillstånd är en sådan fråga som lämpligen flyttas från polisen till en ny jaktmyndighet. Att den tidigare rödgröna regeringen inte agerade i frågan trots att tillkännagivanden riktats flera gånger om införandet av en ny jaktmyndighet är anmärkningsvärt.

Kristdemokraterna förutsätter att kommande regering återkommer med åtgärder för att få till stånd en ny myndighet för jaktfrågor och viltförvaltning och att licenshanteringen läggs på denna. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Avrapporteringssystemet och tekniska hjälpmedel

En viktig del i att förenkla och renodla polisens arbete och på så sätt få ut mer polisiärt arbete per enskild polisman är att komma till rätta med det omoderna avrapporteringssystemet. Det här är ingen ny fråga.

Brottsförebyggande rådet har studerat hur lång tid poliser i ingripande verksamhet lägger på att avrapportera ärenden. I genomsnitt tog det en timme och sex minuter från att en patrull kom in för att avrapportera ett brottsärende till dess att de var redo att åka ut igen. Här finns, minst sagt, förbättringspotential.

Studien, som heter Avrapportering i Ingripandeverksamheten, rapport 2015:10, lyfter fram en rad möjligheter att effektivisera avrapporteringen:

- Förbättra det tekniska stödet
- Se till att tekniken fungerar
- Förbättra den tekniska supporten
- Skapa enhetlighet för vad fritexten i en RAR-anmälan ska innehålla
- Strukturera upp arbetet även i mindre omfattande ärenden
- Ge möjlighet att avrapportera i lugn och ro.

I en annan Brårappport, Satsning på fler poliser – vad har den lett till (2013:12), framkom att en ganska liten del av resurserna gått till att förstärka ingripandeverksamheten, och då särskilt arbetet med inledande utredningsinsatser. Brå gjorde bedömningen att tiden för att bedriva sådana insatser måste förstärkas om personuppklaringen ska kunna öka.

Positivt är att Polismyndigheten har infört en nationell it-organisation och en ny it-plan. Två tidigare avrapporteringssystem har slagits samman till ett som också ska vara mobilt så att polisen ska kunna göra sina avrapporteringar mobilt via smarta telefoner eller pekplattor. Att poliser i yttre tjänst kan använda smarta telefoner för avrapportering och slagning i register förenklar arbetet.

Det är dock viktigt att fortsätta att effektivisera avrapporteringen. Tid måste frigöras för att poliser ska kunna ägna arbetsdagen till sådant som leder fram till en ökad trygghet. I en stor organisation som polisen kan små effektiviseringar få stor effekt. Om tidsåtgången för avrapporteringen reduceras med tio minuter per polis motsvarar det enligt en grov uppskattning årsarbetstiden för 100 poliser. En viktig prioritering för Kristdemokraterna är att få ut poliser på gator och torg, i synnerhet i brottsutsatta områden. Den prioriteringen kan till en del uppnås genom att effektivisera avrapporteringssystemet, vilket exemplet visar. Detta bör ges regeringen till känna.

Ett tekniskt hjälpmedel som polisen i vissa fall börjat använda sig av är automatisk nummerplåtsavläsning, ANPR. Det är en kamera som monteras i polisbilen och som läser av mötande bilars registreringsnummer och larmar om bilen har körförbud, är eftersökt, stulen, oskattad, oförsäkrad eller obesiktigad etc. ANPR-kameror kan öka trafiksäkerheten. Vi menar att ANPR bör användas i fler polisbilar och utvecklas ytterligare på ett sätt som ökar polisens möjlighet att höja trafiksäkerheten och arbeta brottsförebyggande utan att den personliga integriteten kränks.

Polisens arbetsmetoder behöver utvecklas när brottsligheten förändras. Modern teknik bör bli en naturlig del av verksamheten i det vardagliga polisarbetet, vilket anges ovan, och när allt mer brott sker på internet. De civila utredarna med specialkompetens inom t.ex. it- och miljöbrottslighet ska kunna användas på ett mer effektivt sätt.

Stärk polisens förmåga snabbt

Kristdemokraterna föreslår en kraftfull satsning på 10 000 fler poliser. Med tanke på den tid det tar att utbilda poliser kommer det dock att ta tid innan dessa är i tjänst. Vi har därför parallellt med vår polissatsning föreslagit att polisen får resurser att anställa civilanställda för att snabbt kunna avlasta polisen och för att fler poliser ska kunna arbeta i yttre tjänst. Vi tycker också att det bör övervägas att ta till andra åtgärder som snabbt kan avlasta polisen.

- Ta hjälp av ordningsvakter. För att avlasta polisen bör ordningsvakter och civilanställda användas för att bistå med lämpliga arbetsuppgifter, exempelvis bevakning.

- Bättre samverkan med försvaret. Efter terrorattentaten i Norge 2011 gjordes ändringar i den norska polislagen angående polisens rätt till bistånd från försvaret. Ytterligare åtgärder genomfördes i Norge, vilket vi kan dra lärdom av även här i Sverige. Vad gäller polisens samarbete med försvaret har polisen i dag möjlighet att låna helikoptrar. För att stärka polisens och samhällets förmåga behöver försvaret och polisen samverka och samträna mer. Det bör exempelvis ses över hur anställda vid försvaret kan bistå polisen i exempelvis bevakningsinsatser. Ett framsteg i detta avseende gjordes i den överenskommelse om åtgärder mot terrorism som Kristdemokraterna slöt med övriga allianspartier och regeringen i juni 2016. Vid ett terrorattentat kan det vara avgörande att använda samhällets alla relevanta resurser. I vissa extrema situationer kan det innebära att Försvarsmakten ska kunna ge stöd till Polismyndigheten när nödvändiga förmågor redan är upptagna eller saknas. Det kan röra sig om bevakning vid skyddsobjekt vid ett omfattande angrepp, stöd till polisens nationella insatsstyrka eller materiellt stöd.
- Låt pensionerade poliser jobba kvar. Poliser som närmar sig pensionen eller nyligen gått i pension utgör en resurs om de får möjlighet att jobba kvar eller återgå i tjänst en tid. Dessa kan med kort varsel bidra till att polisen ökar förmågan. De har dessutom erfarenhet som är värdefull i det ansträngda läget.
- Ta in polisstudenter i tjänst tidigare. Vi föreslår att de som genomgår polisutbildningen ska kunna tas i tjänst tillfälligt för att möta de akuta behoven.

Detta skulle tillsammans med beredskapspoliser kunna stärka en idag hårt belastad polismyndighet som på ett långt mycket mer effektivt sätt skulle kunna bedriva exempelvis gränskontroller. Vi menar att dessa förslag bör prövas för att snabbt stärka polisens operativa förmåga. Detta bör ges regeringen till känna.

Ett reformerat Tullverk

Tullverket är inte en myndighet som ingår under polisen, men den har en viktig brottsbekämpande funktion och är i behov av ett antal viktiga reformer för att fungera bättre som en sådan. Det svenska Tullverket har genomgått stora förändringar sedan Sveriges medlemskap i EU. Men den fria rörligheten inom EU som för mycket gott med sig får inte innebära att svenska gränser står oskyddade. Kristdemokraterna vill stärka tullens brottsbekämpande verksamhet och gränsskyddet.

Tullverket är idag för starkt inriktad på att vara en uppbördsmyndighet under finansdepartementet. Det innebär att deras huvuduppgift är att kontrollera införseln av punktskattepliktiga varor och driva in skatt. Tullen söker också efter narkotika och illegala vapen. Men tullen har för svaga befogenheter. Det är en del i en kedja som gjort att Sverige kallats för ett ”smörgåsbord” för internationella stöldligor. Endast tre procent av inbrotten i Sverige klaras upp. Tullen tvingas se på när misstänkt stöldgods lämnar landet och saknar ett uppdrag i regleringsbrevet att kontrollera utförsel.

Tullen behöver i ökad utsträckning bli en gränsskyddsmyndighet som kan beivra alla typer av brott vid gränsen. Inte minst bör utförseln av varor kontrolleras betydligt hårdare. Våra gränser har blivit allt porösare, trots att vi rent geografisk befinner oss i en gynnsam situation, med långa kuststräckor. Det dåliga gränsskyddet är en av anledningarna till att antalet inbrott är så högt och uppklaringen är så låg. I Finland klarades exempelvis 25 procent av alla inbrott upp 2014, då var den siffran fyra procent i Sverige.

Kristdemokraterna menar att Tullverket bör få ett tydligare uppdrag att kontrollera, stoppa och kvarhålla (frihetsberöva) personer vid gräns. Mest konkret innebär det att Tullen ska kolla pass eller andra inresedokument i högre utsträckning än idag. Tullens skarpare befogenheter att frihetsberöva kommer ge dem bättre möjlighet att kontrollera in- och utflöden av varor och människor i landet.

Idag har tullare utbildning på upp till ett år. Eftersom Tullverket redan idag genomför kontroller av införsel av varor som narkotika lär en omstöpning av utbildningen för att kunna beslagta stöldgods inte behövas, dock behöver den kompletteras med vissa moment.

Tullare behöver få större möjlighet att beväpna sig. Under jakten på Rakhmat Akilov efter terrordådet på Drottninggatan, begärde tullen på Arlanda, Skavsta och i Värtahamnen att få beväpna sig ifall han skulle dyka upp där med sikte på att ta sig ur landet. De fick nej, och därför utfärdade fackets skyddstopp. Samtliga obeväpnade tullare gick alltså hem under jakten på en terrorist. Det är inte acceptabelt. Vi vill stärka Tullverkets befogenheter genom ett antal reformer.

- Ändra lagen (Lag (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen) så att stöldgods och hälerigods ingår bland de varor som Tullverket får kontrollera vid gränsen. Idag kan internationella stödligor ostraffat föra ut varor och tullen kan bara se på.
- Tullen bör ges befogenhet att frihetsberöva misstänkta. Detta saknas idag, varför personer som kan antas ha stöldgods skulle kunna tillåtas gå ombord på exempelvis en färja även om stöldgodset blivit beslagttaget.
- Använd ANPR-kameror som automatiskt känner igen registrerings skyltar vid alla gränspassager. Vi behöver bättre kontroller av vilka fordon som kommer in i och lämnar landet.
- Placera poliser i tullens arbetslag. Innan en omorganisering av tullen är på plats behöver poliser placeras i tullens arbetslag. Det beror på att polisen har befogenhet att beslagta misstänkt stöldgods och att frihetsberöva personer, vilket tullen inte har.
- Inresekontroller, det vill säga passkontroller och id-kontroller bör ske i större utsträckning än idag.
- Utbildningen av tullens tjänstemän behöver ses över så att man ska kunna agera mer polisiärt mot personer. Det innebär bland annat en ökad möjlighet till beväpning. Man ska kunna beivra människosmuggling, trafficking och utförsel av stulna bilar vilket idag är endast polisens uppgift. Det kräver att tullen också ska kunna frihetsberöva misstänkta personer.
- På kort sikt bör poliser placeras i tullverkets arbetslag för att kunna fatta den typen av beslut på plats. På kort sikt behöver tullens anslag ökas i enlighet med vad Tullverket själva begärt för att klara nuvarande uppgifter.
- För att klara förändringen och ambitionshöjningen på sikt behöver anslaget till Tullverket höjas med 500 miljoner kronor till år 2020. Kristdemokraterna bedömer att de potentiella vinsterna för samhället som skulle uppstå om Sverige fick ett bättre gränsskydd skulle var omfattande. Färre personer som vistas illegalt i Sverige, färre illegala vapen och mindre droger som kriminella kan sälja i utanförskapsområden.
- Tullverket behöver flyttas från finansdepartementet till justitiedepartementet. På så vis kommer den departementala styrningen av myndigheten att mer inriktas mot vidare brottsbekämpning än endast uppbörd av skatt och kontroll av varor.

- Vi vill stärka Tullverkets budget genom att till anslag 1:2 Tullverket på utgiftsområde 3 anslå 150 miljoner 2019, 300 miljoner 2020 och 500 miljoner 2021.

Synliga poliser i brottsutsatta områden

Internationell forskning visar att ökad direkt patrullering i områden med hög kriminalitet fungerar brottsförebyggande. Fler synliga poliser är mycket viktigt för att ungdomsgäng inte ska få känslan av att ha kontroll över vissa bostadsområden och för att öka tryggheten för övriga boende i området. Därför är det angeläget med 10 000 fler poliser till 2025.

Den nya polisorganisationen gör det lättare att rikta nationella resurser till särskilt utsatta områden. Sådana förstärkningar har exempelvis genomförts i Malmö och Göteborg. Men det är helt nödvändigt att det finns en kontinuerlig polisiär närvaro, med synliga poliser, i brottsutsatta områden. Det ska naturligtvis kopplas till andra samhälleliga insatser; polisen ensam löser inte problemen i utanförskapsområdena.

I polisens rapport "Utsatta områden – Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen" från 2017 konstaterar polisen att det finns 61 geografiska områden fördelade över 27 städer där lokala kriminella nätverk anses ha negativ påverkan på lokalsamhället. 23 av dessa är särskilt utsatta. I rapporten lyfts tre områden som viktiga för att komma till rätta med problemen, nämligen kontinuerlig polisiär närvaro och strategiskt inriktade insatser, samverkan och kommunikation.

Kristdemokraterna vill att det ska vara fler synliga poliser i brottsutsatta områden och att polisens närvaro i dessa områden prioriteras, vilket stöds av forskning och den nämnda rapporten. Detta är något som även riksdagen ställt sig bakom i ett tillkännagivande till regeringen under året 2015/16.

Lokal förankring

När polisens organisation nu centraliseras är det viktigt att ständigt jobba med den lokala förankringen. Polisorganisationens syfte är att få ut mer polisiära resurser i lokalsamhället. Polisen måste finnas lokalt och känna till områden, människor och organisationer i civilsamhället. Förtroende mellan invånare och polisen är avgörande. Det är både brottsförebyggande och underlättar brottsuppleringen.

En lokalt förankrad polis har större chans att nå framgång i utredningar av det mesta av den s.k. vardagsbrottsligheten som till exempel stölder, skadegörelser och miss-handel. Tanken med den lokala förankringen är att polisen ska finnas geografiskt nära människor. Polisen samverkar och samarbetar för att minska och förebygga brott tillsammans med enskilda, myndigheter och organisationer inom varje närpolisområde.

I dag arbetar för få poliser ute "på fältet" i yttre tjänst. Detta är en brist. Det finns inga genvägar. Det behövs lokalt förankrade poliser som hinner arbeta brottsförebyggande, annars går långsiktigheten i polisarbetet förlorad. Att förebygga brott måste prioriteras. Den lokala polisens syfte är ökad trygghet genom att en ökad närhet mellan polis och medborgare ger möjlighet till tidiga, snabba och förebyggande insatser. Polisen måste bli mer synlig för medborgaren. Också det är brottsförebyggande. Därför tycker Kristdemokraterna att regeringen aktivt ska följa upp hur Polismyndighetens arbete med att få ut hälften av polisens resurser till lokalpolisområdena fullföljs.

Sociala utfallskontrakt

Sverige har överlag utvecklats väldigt bra under de senaste åren. Sysselsättningen har stigit, människors privatekonomi har förstärkts, vi har betalat av stora delar av vår utlandsskuld och vi har lyckats förstärka välfärdens kärna – resurserna till sjukvård, utbildning, omsorg, rättssamhälle och infrastruktur – trots en utdragen internationell lågkonjunktur.

Men den positiva bilden har fläckar. I flera bostadsområden är utvecklingen betydligt svagare. Detta är en av vårt samhälles största utmaningar.

Ett sätt att komma åt detta problem är sociala utfallskontrakt, en lösning som prövats framgångsrikt i främst Storbritannien och USA. I sociala utfallskontrakt investerar en extern finansiär pengar i ett offentligt socialt projekt för att uppnå definierade mål som motsvarar mänskliga och ekonomiska vinster för den offentliga parten. Denna modell för att genomföra sociala investeringar är utvecklad utifrån internationellt testade modeller för utfallsbaserad finansiering.

Ett socialt utfallskontrakt börjar med att en offentlig part (kommun och landsting) identifierar ett problem i samhället som de vill lösa genom att investera i det identifierade området. Förhoppningen är att detta ska leda till framtida kostnadsbesparingar för den offentliga parten. Steg två är att hitta extern finansiering för projektet, vilket görs genom att locka kapital från privata aktörer. Således står inte skattebetalarna för investeringen. Steg tre är sedan att formulera målen och vilka utfall som förväntas för att projektet ska anses som lyckat. Utifrån forskning och beprövad metodik tas ett åtgärdsprogram fram för att möta det identifierade problemet.

I det sista steget sker en utvärdering för att klargöra om projektet skapat sociala förbättringar och, i så fall, ekonomiska besparingar för den offentliga parten. Om utvärderingen kan påvisa att kostnader till området minskat, återbetalas delar eller hela beloppet till finansiären. Uppstår långsiktiga vinster kommer också finansiären att få avkastning i likhet med de besparingar projektet inbringat till den offentliga parten. Tidigare utfallskontrakt har exempelvis syftat till att minska risken för att barn och ungdomar ska hamna hos socialtjänsten eller i fängelse. Även folkhälsoförbättrande projekt för att minska problem med astma har genomförts.

Forskningen pekar på vikten av preventiva insatser i tidiga skeenden, eftersom det finns tydliga orsakssamband mellan problem i tidig ålder och problem senare i livet. Varje år i utanförskap kostar stora summor för de, ofta många, myndigheter som är involverade i varje människa i utanförskap. Behovet och de positiva offentligfinansiella effekterna är därför potentiellt enorma om utfallskontrakten används i tid.

Utmaningarna och orsaken till den dåliga framväxten av sociala utfallskontrakt ligger dels i bristen på kunskap i användningen av sociala investeringsfonder hos de offentliga aktörerna. Av en undersökning av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) framgår att många kommuner efterfrågar stöd och vägledning för utformningen av denna typ av projekt. Det kommuner och landsting främst efterfrågar är kunskap kring metodik för uppföljning och utvärdering, samt metodik för vinst-förlust-kalkyler och sammanställningar av evidensbaserade program.

Problemet ligger också i att relationen mellan risk och avkastning för den externa finansiären ofta är blygsam i den här typen av sociala investeringar.

För att öka förekomsten av sociala utfallskontrakt behövs därför satsningar för att lösa både kunskapsbrist och den bristfälliga viljan att investera. Kristdemokraterna anser därför att det borde inrättas en nationell strategi för att möta behoven och

underlätta framväxten av sociala utfallskontrakt, samt införas en nationell fond för att höja attraktionen att investera.

Våra resurser är begränsade och våra problem betydande. Sociala utfallskontrakt kan mycket väl vara ett sätt att möta dessa båda omständigheter. Låt Sverige bli nästa land som provar denna nya väg. Detta bör ges regeringen tillkänna.

En polis knuten till varje skola

Skolan har stor betydelse då det gäller att förmedla värderingar och bygga en värdegrund. Därför har Kristdemokraterna gång på gång betonat vikten av att skolan inte kan vara värdeneutral. Skolan har ett ansvar att föra etiska samtal och måste tidigt markera gränser för vad som är tillåtet och inte tillåtet, vad som är rätt och fel.

Skolan är ständigt föremål för debatt och samhället kan inte kräva att en skola ensam ska förebygga och vända trenden. Skolan är en spegel av samhället i stort. Det är därför viktigt att etik diskuteras i skolan. Kristdemokraterna anser att etiken ska genomsyra all skolans verksamhet.

För att förebygga och bekämpa brott är det viktigt att det finns ett förtroende mellan polis och ungdomar. Att samarbeta med lokala ungdomsorganisationer bör vara en stående del i polisens arbete. Polisens arbete med att komma i kontakt med barn och ungdomar innan dessa börjar med kriminalitet är också av stor vikt. Att informera i skolor om polisens arbete är, och bör vara, en viktig del i polisens uppgifter. Polisen bör ha ett utvecklat samarbete med varje skola, gärna med en särskilt utnämnd polis knuten till skolan, som kan lära känna elever och personal och som de kan vända sig till om de blir utsatta för brott. I den nya organisationen finns kommunpoliser, och vi kristdemokrater föreslår att hälften av de nyanställda poliserna ska finansieras kommunalt. Dessa bör rimligen kunna knytas till enskilda skolor för en bättre kontakt med eleverna. Detta bör ges regeringen till känna.

Återinför beredskapspolisen

Beredskapspolisen var civilpliktiga poliser som kunde kallas in vid allvarliga eller omfattande störningar på samhället ur ordnings- eller säkerhetssynpunkt. Detta hände vid ett antal tillfällen, bland annat 2005 efter stormen Gudrun. Beredskapspolisen avskaffades 2012.

Men behovet av beredskapspoliser försvann inte 2012. Bland annat skulle en sådan ha kunnat vara polisen behjälplig vid gränskontroller under flyktingkrisen. De skulle kunna ha kallats in under bränderna de senaste två åren, eller under spelet vid terrordådet 2017. Eftersom det bara gått några år sedan beredskapspolisen avskaffades har många fortfarande en färsk utbildning som beredskapspolis. En kortare kurs för att uppdatera kunskaperna borde därför räcka för dem. Med mycket kort varsel skulle därför beredskapspoliser kunna stärka t.ex. situationer som uppstod vid gränskontrollerna eller uppföljning av id-kontroller. De skulle även kunna hjälpa till exempelvis vid stora trafikkontroller. Beredskapspolisen vore ett bra komplement till polisen och detta bör ges regeringen tillkänna. Kristdemokraternas satsning innebär 2 000 beredskapspoliser på sikt och vi avsätter i ett första steg 30 miljoner kronor för detta i budgeten 2018.

Organiserad brottslighet

Aldrig tidigare har det svenska rättsväsendet gjort lika stora insatser mot den organiserade brottsligheten. Men de senaste årens utveckling i exempelvis Göteborg och Södertälje understryker nödvändigheten i att fortsätta kampen. I augusti 2016 dödades en åttaårig pojke av en handgranat som kastades in i det rum där han låg och sov. Det har förekommit skjutningar i närheten av förskolor och skolor. Uppgörelser mellan kriminella har ägt rum i centrummiljöer med stor risk för allmänheten, utan någon som helst hänsyn eller omsorg om oskyldiga. Den organiserade brottsligheten drabbar skoningslöst.

För att minska den organiserade brottsligheten måste nyrekryteringen till de kriminella nätverken kraftigt motverkas. Det ska finnas stöd att tillgå för den som vill lämna det kriminella livet. För att komma åt brottslighet som rör sig över gränserna behöver också rättsväsendet samarbeta internationellt. EU-samarbetet innebär stärkta möjligheter att bekämpa gränsöverskridande brottslighet.

Den grova organiserade brottsligheten innebär lidande och stor skada för både enskilda människor och företag, men också för samhället i stort. Den ökande våldsanvändningen är för närvarande ett av de största problemen kopplat till organiserad brottslighet. Våldet ökar både i omfattning och grovhet. Fler personer har lättare att ta till våld. Det är också yngre personer som brukar grovt våld. Ju högre upp i hierarkin en person befinner sig, desto mindre våld brukar han eller hon. Det kan förklaras med att han eller hon då redan bevisat sin våldskapacitet tidigare i den kriminella karriären.

Polisen gör också bedömningen att beväpningen har ökat; kriminella använder i ökad utsträckning skjutvapen. Organiserade kriminella nätverk verkar i hela landet. De senaste årens händelser i exempelvis Göteborg, Malmö och Södertälje understryker nödvändigheten av uthålliga insatser för att bekämpa den grova organiserade brottsligheten.

Organiserad brottslighet ligger bakom huvuddelen av den gränsöverskridande brottsligheten, bland annat människohandel och narkotikasmuggling.

Arbetet mot barnprostitution och människohandel

Människohandel för sexuella ändamål är ett hänsynslöst utnyttjande av en människa i en utsatt situation. Offer för människohandel är ofta unga som upplevt fattiga och svåra förhållanden i sina hemländer. De förs till Sverige under falska löften och har svårt att ta sig ur hot- och våldsspiralen då de helt saknar språkkunskaper, omvärldskunskaper och ett socialt nätverk. Den stora gruppen ensamkommande barn som försvunnit i Sverige aktualiserar ytterligare nödvändigheten av ett stärkt skydd för barn mot människohandel, exploatering och sexuella övergrepp.

Kampen mot människohandel, exploatering och sexuella övergrepp är en högt prioriterad fråga för Kristdemokraterna. Det är angeläget att polisen organiserar sitt arbete på så sätt att det i varje polisregion finns kompetens och resurser att arbeta med att bekämpa människohandel och barnprostitution. Polisregioner med större problem bör också kunna få nationellt stöd i form av exempelvis mobila team.

Den grova organiserade brottslighetens motto är största möjliga vinst till minsta möjliga risk. Handel med människor för sexuella ändamål är på många sätt förknippat med mindre risker än exempelvis handel med narkotika som ger längre fängelsestraff. Människor går också att sälja om och om igen. Samverkan mellan polis och sociala

myndigheter är viktigt för framgång i arbetet mot människohandel liksom samverkan med civila aktörer såsom hotell, restauranger och andra näringsidkare. Det måste tas fram bättre rutiner för samarbetet mellan socialtjänst, polis, gode män, Migrationsverket med flera. Samtidigt finns det i dag goda exempel i polisens enheter som speciellt arbetar mot människohandel, hos socialtjänsten, inte minst i de kommuner med mottagningsenheter, och hos de frivilligorganisationer som många gånger blir en livlina till det svenska samhället för de barn som lever gömda. Den kunskapen behöver vi ta tillvara om vi ska kunna säkerställa att alla barn som vistas i vårt land får sina rättigheter utifrån barnkonventionen och FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna tillgodosedda.

En avgörande faktor för att arbetet med att stärka barns rättigheter och bekämpa människohandel, exploatering och sexuella övergrepp mot barn är att Polismyndigheten har de resurser som krävs för att kunna prioritera arbetet. Polismyndigheten och dess anställda har i dag en tuff situation och genomgår vad som kan betecknas som en kris. Detta bör ges regeringen till känna.

Forced marriage units

Kristdemokraterna vill inrätta en särskild enhet inom Polismyndigheten vars uppgift är att hjälpa flickor och pojkar som riskerar att giftas bort mot sin vilja. Sådana enheter finns i Storbritannien och i Norge och kallas forced marriage units. Både den norska och den brittiska verksamheten beskrivs som mer verksamhets- och departementsöverskridande, vilket uppfattas som viktigt. Vidare har de ett mer aktivt arbete när det gäller utlandsärenden. Enligt uppgift har det norska teamet inte större möjlighet att agera utomlands än det svenska, men de har ett mer välutvecklat system för att hantera sådana ärenden; bland annat har särskilda rådgivare i frågor om tvångsäktenskap och könsstympning placerats vid ett antal norska utlandsmyndigheter. Länsstyrelsen i Östergötland har sedan 2003 regeringens uppdrag att förebygga hedersrelaterat våld. Deras upplevelse är att handlingsutrymme, rutiner, resurser och utarbetad samverkan kring transnationella ärenden ofta saknas inom myndigheter i Sverige. Erfarenheten är också att detta saknas även vid svenska utlandsmyndigheter. Samtidigt betonar man från det svenska kompetensteamets sida att det är arbetet med att skydda barn och unga i Sverige som måste prioriteras då det är där problemet uppstår, dvs. innan ett eventuellt bortförande.

I Storbritannien kan man utfärda ett dokument kallat ”Forced Marriage Protection Order” som gör rättsliga åtgärder möjliga mot en förälder som inte inom en viss tid (ofta 48 timmar) återför flickan/pojken eller kan påvisa var han eller hon finns. Det kan innebära häktning och i förlängningen fängelse i upp till sju år om barnet inte återförs. Det gör det svårt för en familj att dölja att deras son eller dotter är bortförd och skylla på att han eller hon är på semester. Men framförallt har detta en stark preventiv effekt. Sedan 2008 har nästan 900 sådana dokument utfärdats.

För att uppnå en verksamhet som kan arbeta långsiktigt och med stöd av lagstiftning behöver det nationella kompetensteamet permanentas med befogenheter liknande det brittiska forced marriage unit. En sådan verksamhet skulle behöva operera från en myndighet direkt under polisen. Kristdemokraterna avsätter därför 10 miljoner kronor för att en enhet enligt brittisk modell inrättas vid Polismyndigheten inom utgiftsområde 4. Lämpligt kunde vara att förlägga enheten till Nationella operativa avdelningen.

För att betona allvaret i de brott som begås i hederns namn vill Kristdemokraterna införa lagstiftning som särreglerar hedersbrott i brottsbalken. Det ger högre skadeståndsanspråk, verkar avskräckande och ger möjlighet att straffa fler personer än en. I dagens läge finns ett stort mörkertal då dessa brott ofta hamnar utanför brottsstatistiken. En särlagstiftning skulle ge en tydligare bild av problemets omfattning och ge bättre underlag för att kunna sätta in nödvändiga åtgärder.

Andreas Carlson (KD)

Lars Adaktusson (KD)

Ingemar Kihlström (KD)

Tuve Skånberg (KD)

Robert Halef (KD)

Mikael Oscarsson (KD)